
Czeska

Dzielnice: Praga Południe

Osiedla: Saska Kępa

Atrybuty:

Rok utworzenia nazwy:

Opis

Czechy - popularna nazwa Republiki Czeskiej, środkowoeuropejskiego państwa ze stolicą w Pradze ale również nazwa sześciu wsi w Polsce (dwóch w woj. dolnośląskim i po jednej w woj. małopolskim, łódzkim, wielkopolskim oraz zachodniopomorskim).

Ciekawostki

Stan obecny:

Nr 1: **Dom inżyniera Władysława Książkiewicza.**

Nr 6: **Dom Stefana Sienickiego.** Powstał w 1936 roku wg autorskiego projektu. Kapitan rezerwy Stefan Sienicki (1897-1970) był rodowitym warszawiakiem. Uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej, w 1925 roku obronił dyplom na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Jego synem był Jacek Sienicki (1928-2000) - malarz, wieloletni wykładowca Akademii Sztuk Pięknych. Mieszkał tu w latach 1936-1945, kiedy to został - wraz z matką - wyrzucony. Jego kolejne adresy to m.in. ul. Piwna 23 i ul. Rycerska 10. Do odzyskanego domu powrócił w 1994 roku.

Nr 8: **Willa Kazimierza Białkowskiego.** Powstała między 1936 a 1938 rokiem prawdopodobnie wg projektu własnego inżyniera architekta. Zaprojektował także willę przy ul. Angorskiej 23 (właścicielkami były jego żona Helena Białkowska i doktor Wiwa Ella Jaroszewicz) a w latach 1956-60 prowadził nadzór nad budową kościoła pw. Matki Bożej Różańcowej na Bródnie (ul. Wysockiego 8). Jego dziełem są również liczne domy w Lublinie.

Nr 10: **Willa Stefana Kozińskiego.** Dom własny architekta z 1938 roku. Stefan Koziński (zm. 1976 ??), absolwent Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, oprócz licznych budynków mieszkalnych (również w Gdyni) projektował także gmachy użyteczności publicznej. Tuż po wojnie -

wraz z Wacławem Choryszem - poprawił projekt budowy kościoła pw. św. Teresy (w podwarszawskich wówczas Włochach) i od 12 X 1946 roku był jej kierownikiem aż do pokrycia świątyni dachem (pierwsza Msza Św. została odprawiona 8 XII 1953) a w 1966 roku zaprojektował w niej Kaplicę Chrztu Świętego jako wotum na pamiątkę Tysiąclecia. W latach 1964-72 - wspólnie z Karolem Gołowskim - opracował zrealizowany projekt rozbudowy siedziby Muzeum Narodowego (ryzalit ekspozycyjny powstały od strony południowej). Był również współautorem niezrealizowanej (ale nagrodzonej) koncepcji budowy Stadionu Dziesięciolecia, zakładającej połączenie bryły samego obiektu w odpowiednio przekształconą i powiększoną zieleń Parku Skaryszewskiego. W swym dorobku miał również teksty publikowane na łamach "Architektury" oraz przedwojennej "Architektury i Budownictwa".

Nr 14 **Willa Zbigniewa Pugeta**. Powstał w 1936 roku wg projektu własnego architekta. Zbigniew Puget (1901 - 30 I 1991) miał w swoim dorobku liczne projekty zarówno domów mieszkalnych, jak i gmachów użyteczności publicznej. W 1934 roku, wspólnie z Juliuszem Żórawskim, zaprojektował w Poznaniu nową siedzibę PKO. Był także architektem wnętrz - w 1932 roku na zamówienie Arpada Chowańczaka przygotował wystrój wnętrz jego salonu futer przy Krakowskim Przedmieściu 17, wzbudzając uznanie wielkimi witrynami ze ścianami wyłożonymi kieleckim marmurem oraz prostymi meblami z metalu i szkła.

Nr 16: **Willa Jerzego Pańkowskiego**. Powstała w 1936 roku wg wspólnego projektu właściciela oraz jego przyjaciela, Józefa Szanajcy. Jerzy Pańkowski był architektem specjalizującym się głównie w budynkach użyteczności publicznej, szczególnie dla Banku Gospodarstwa Krajowego. Wspólnie z Bohdanem Lachertem i Józefem Szanajcą w latach 1934-35 zaprojektował jego gmach w Lublinie a wraz ze Stanisławem Gałęzowskim, w latach 1936-37, w Poznaniu.

Nr 18: **Dom Józefa Szanajcy**. Powstał w 1936 wg proj. własnego architekta. Józef Szanajca (1902-1939) był jednym z najwybitniejszych architektów-modernistów. Przyszedł na świat w Lublinie, tam też ukończył Szkołę Handlową. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości wyjechał do Warszawy, gdzie w 1927 roku został absolwentem Wydziału Architektury miejscowej Politechniki, równocześnie obejmując funkcję asystenta w Katedrze Projektowania Hal Przestrzennych. Był współzałożycielem grupy Praesens, reprezentującej kierunek funkcjonalno-konstruktystyczny. W latach 1926-39 współpracował z Bohdanem Lachertem. W latach 1929-33 był etatowym projektantem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, dla którego zaprojektował dom przy ul. Mickiewicza 25. a także całe osiedle w Gdyni Jego późniejsze dzieła to m.in. Centralny Dworzec Pocztowy, budynek mieszkalny Banku Gospodarstwa Krajowego przy ul. Frascati, liczne wille na Saskiej Kępie oraz Żoliborzu. Dwa z jego projektów znalazło się na Solcu, były to Dom Państwowego Zakładu Emerytalnego oraz gmach Szpitala PCK. W swym dorobku miał również drobne prace, m.in. wnętrza oraz meble. Oprócz tego domu miał również mieszkanie w kamienicy przy ul. Glogera 2. Podczas wojny obronnej został zmobilizowany, poległ 24 IX w okolicy Płazowa niedaleko Tomaszowa Lubelskiego od przypadkowego strzału z karabinu maszynowego (pocisk trafił go w czoło podczas jazdy ciężarówką).

Nr 19: przedwojenna **willa** została całkowicie "przebudowana" w 2010 roku i dziś nie pozostał z niej nawet jeden historyczny ślad.

Nr 20: **Willa Stanisława Marzyńskiego**. Powstała w 1936 roku wg projektu własnego. Stanisław Leon Marzyński (18 V 1904 - 5 II 1992) - architekt. Pochodził z Łodzi, w 1930 roku ukończył Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej. Już wówczas został tam asystentem i kontynuował karierę naukową, w 1973 roku otrzymując tytuł profesora. Dwukrotnie (w latach 1958-61 oraz 1964-67) pełnił funkcję prodziekana Wydziału Inżynierii Lądowej. Przed wojną był cenionym współpracownikiem czasopisma "Architektura i Budownictwo". Jako architekt specjalizował się głównie w projektowaniu budowli sakralnych. Już w 1935 roku zaprojektował kościół oo.

Redemptorystów pw. św. Klemensa Hofbauera przy ul. Karolkowej 49 (również przebudowa w latach 1978-80 pod jego nadzorem) oraz (wspólnie z synem Piotrem) kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej przy ul. Zagórnej 5 (w 1978 roku). Zajmował się również odbudową i adaptacją kościołów zabytkowych. Do jego najważniejszych dokonań należą niewątpliwie prace z roku 1937 przy XV-wiecznym kościele pw. św. Jakuba (ul. Mehoffera 2), z lat 1939-1941, kiedy to dokonał przebudowy kościoła Chrystusa Króla Pokoju (ul. Skaryszewska 12) i powojenne: w latach 1946-50 w kościele pw. św. Aleksandra (ul. Książęca 21), w latach 1950-65 w kościele oo. Jezuitów pw. Matki Boskiej Łaskawej (ul. Świętojańska 10), w latach 1948-86 w bazylice katedralnej św. Michała i św. Floriana (ul. Floriańska 3) - szczególnie pieczołowicie zajmując się wieżami, w latach 1946-76 w kościele pw. św. Piotra i Pawła (ul. Emilii Plater 24) - pieczołowicie odrestaurowując kopułę, w latach 1945-55 klasztor sióstr Szarytek (ul. Tamka 35), w latach 1947-52 budynku klasztoru ss. Sakramentek (Rynek Nowego Miasta 2), w latach 1945-56 kościoła pw. Wszystkich Świętych (pl. Grzybowski 3/5) a w latach 1945-60 kościoła pw. św. Karola Boromeusza na Powązkach. Z jego świeckich projektów na uwagę zasługują niewątpliwie Hala Targowa na Żoliborzu (projekt z 1938 roku wspólnie z W. Michniewiczem), poszerzenie i koncepcja architektoniczna Wiaduktu i Mostu księcia Józefa Poniatowskiego (z roku 1952) oraz nagrodzony projekt architektoniczny Mostu Łazienkowskiego (rok 1974, współpraca A. Buchner i Stanisław Niewiadomski). Był również autorem koncepcji odbudowy w 1947 roku domu biurowego przy ul. Nowy Świat 1, Pałacu i Domu Arcybiskupiego przy ul. Miodowej 17/19 (lata 1951-62), kamienicy przy ul. Chłodnej 25 (lata 1958-59), siedziby Archiwum Akt Dawnych przy ul. Jezuickiej 1/3 (lata 1953-56) oraz plebanii kościoła pw. św. Barbary (ul. Nowogrodzka 51). Zaprojektował również budynek przedszkolny przy ul. Tamka 30. W swym dorobku naukowym miał wiele pozycji książkowych ("Architektura: wykłady na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Warszawskiej", "Estetyka mostów", "Kościoły warszawskie w ruinie i odbudowie 1939-1945", "Podstawy projektowania architektury", "Projektowanie architektoniczne: materiały do ćwiczeń", "Urbanistyka"). Za swoją działalność odznaczony został m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz watykańskim Orderem Kawalerskim Św. Grzegorza Wielkiego. Pod koniec życia mieszkał w kamienicy przy ul. Solec 101. Spoczywa na Cmentarzu Powązkowskim.

Nr 22: **Willa Józefa Łowińskiego.** Powstała w 1939 roku wg projektu własnego. Józef Jerzy Łowiński był architektem, w latach 1948-49 - wspólnie z Janem Bogusławskim - dokończył rozpoczętą jeszcze przed wojną wg projektu Marii Lubińskiej i Henryka Wąsowicza budowę kościoła pw. św. Andrzeja Boboli (ul. Nobla 16). Kierował również pracami podczas odbudowy pałacu Chodkiewiczów (ul. Miodowa 14). Był również projektantem Domu Społecznego "Wawel" (ul. Bednarska 7), siedziby Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. F. Chopina (ul. Bednarska 11), siedziby dawnego Kina Praha (ul. Jagiellońska 24/26) w latach 1948-49 wspólnie z Janem Bogusławskim, biurowca Orbis (ul. Bracka 16) - w latach 1949-51 wspólnie z Lechem Tomaszewskim.

Nr 22a: **Dom rodziny Łowińskich.** Powstał wg proj. Józefa Łowińskiego.

Nr 23a: **Dom rodziny Książkiewiczów.** Powstał w 1936 roku wg proj. Stanisława Barylskiego. Inżynier Władysław Książkiewicz prawdopodobnie był również właścicielem domu przy ul. Czeskiej 1.

Nr 24: **Dom K. Sawickiego.** Powstał w 1935 roku wg proj. Stefana Barylskiego.

Nr 24a: **Dom A. Klimaszewskiego.** Powstał w 1935 roku wg proj. Stefana Barylskiego.

Nr 25b: **Dom Aleksandra Boufała.** Powstał w 1935 roku wg proj. Stefana Barylskiego. Prawdopodobnie właściciel wynajmował tu mieszkania, gdyż sam mieszkał przy Nowym Świecie 41.

Nr 28: **Dom A. Grzybowskiego**. Powstał w 1936 roku wg proj. Zygmunta Konrada.

Data nadania nazwy:
